

Interijeri Amire Čaušević

JASNA GALJER

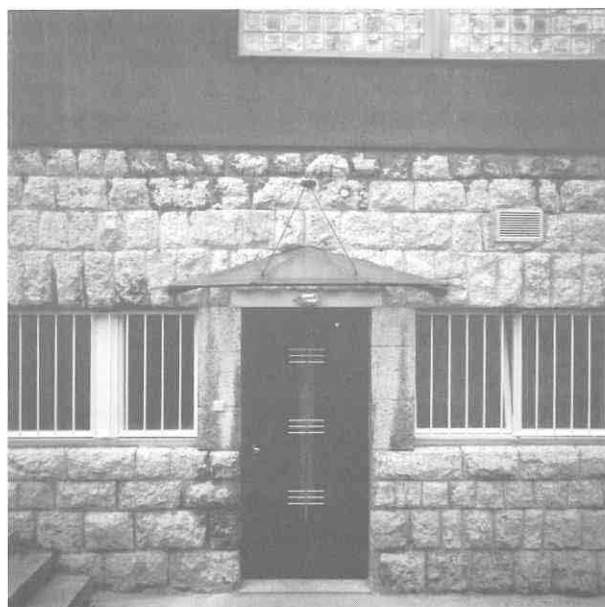
U mnoštvu načina izražavanja koji danas stoje na raspolaganju suvremenoj arhitekturi, nerijetko se najuspjelijima potvrđuju upravo ostvarenja nastala s najmanje pretencioznosti.

Možda baš zbog činjenice što mu je među posljednjima konačno priznato da postoji u smislu zasebne arhitektonske teme, odnosno problema, interijer je područje najbrojnijih i stilski najraznolikijih ilustracija teze o veličini tzv. male arhitekture.

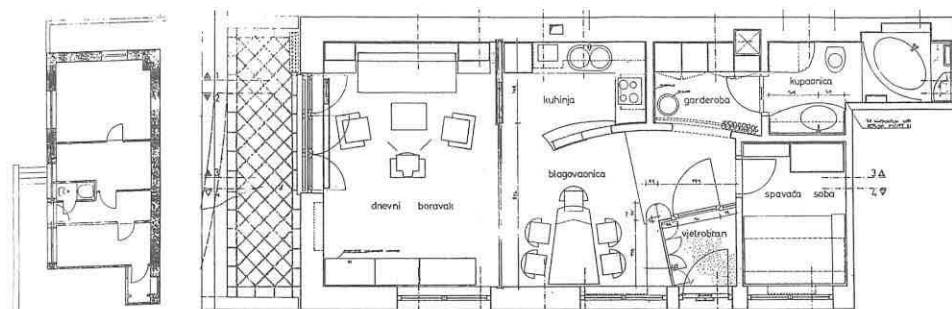
Od takve su vrste i radovi arhitektice Amire Čaušević, čiji interijeri svojom nepretencioznom kreativnošću već na prvi pogled otkrivaju autentičnu *architecture parlante* koja želi i uspijeva komunicirati svojim prostornim oblicima. Tom izazovu oblikovanja interijera u kojem će ljudi živjeti, raditi i boraviti osjećajući se ugodno, autorica pristupa s polazišta suprotnih svakom kvaziintelektualističkom prenemaganju i ispraznim pomodnim manirama, a rezultat je sretan spoj intuitivnog i racionalnog, ekspresivnog i funkcionalnog. Neovisno o tome da li je riječ o prostorima privatne ili javne namjene, u projektima Amire Čaušević koji čine opsegom nevelik, ali cjelovit opus, s odlikama prepoznatljive autorske osobnosti, strukturalni koncept ujedno je glavna spona ideje i formalizacije i dekorativni element koji se neopravdano u površnim interpretacijama nalazi među marginalnim aspektima dizajna.

Interijer stana "G", Zagreb, 1993.
Pogled iz blagovaonice prema ulazu

Ulaz u stan "G", Zagreb, 1993.

Stan "G". Zagreb. Tlocrti postojećeg i izvedenog stanja, 1993.

Kao jedno od dokazano najsloženijih pitanja oblikovanja arhitektonikom, problem odnosa starog i novog nije nikakva konfliktna situacija, već naprosto (ne)mogućnost istovremenog prilagodavanja zatečenom i njegova obogaćivanja novim oblicima i značenjima, na kojima prolazi ili pada vrijednost svake intervencije. Sudeći prema tom kriteriju, interijer stana "G" u Zamenhoffovoj ulici zaslužuje najviše ocjene, jer je gotovo minimalističkom jednostavnošću ostvarena posve nova kvaliteta zadanog prostora. Riječ je o prvobitno neuglednom suterenskom prostoru, ali u vrijednom povijesnom ambijentu kuće iz 1936. godine, čiji su autori Mladen Kauzlarić i Stjepan Gomboš, koja pripada klasičnim ostvarenjima moderne zagrebačke stambene arhitekture. Metoda potpunog preoblikovanja unutarnjeg prostora ima svoju protutežu u vrlo suptilnoj i odmjerenoj intervenciji u vanjskom volumenu kuće, čiji se identitet brižljivo čuva, tako da je prvobitni niz od 4 prolazne prostorije pretvoren u cjelinu različitih prostornih jedinica, kompleksnost kojih je očita na svim razinama, od tlocrtne dispozicije do odabira namještaja.

Tlocrt je slobodan i svojim prožimanjem pojedinih elemenata otkriva jasnu modernističku inspiraciju. Naravno, u najpozitivnijem značenju tog pojma. Istovremeno, ova osnova relativizirana je promišljenim komponiranjem središnjeg, otvorenog prostora sa zatvorenima, smještenim u obodnom dijelu stana, što omogućuje njihovo međusobno povezivanje i odjeljivanje. Najava prostornog koncepta stupnjevanih volumena prisutna je zapravo već na samom ulazu, gdje dvojnost javnog i privatnog, otvorenog i zatvorenog ima

Čakovečka banka, 1994.

obličje svojevrsnog transparentnog međuprostora, omeđenog staklenim stijenama, nedjeljivost funkcionalnog i (uvjetno) dekorativnog značajki je istaknuta i u ostalim ključnim morfološkim točkama, kao što su konkavna linija tek označene zidne plohe koja odvaja garderobu i kuhinju od blagovaonice, ujedno ih povezujući i neutralizirajući uski i dugi prostor; ili pomična zidna stijena od mliječnog stakla zanimljive teksture između blagovaonice i dnevnog boravka. Posljednji je otvaranjem izvana mimikrijom izvedene terase dobio nove prostorne i kvalitete svjetlosti čije tople sfumature doprinose fluidnoj i prozračnoj atmosferi.

S koliko se pažnje razmišljalo o dimenziji kvalitete govori mnoštvo detalja, kakva je primjerice kupaonica gdje konkavno-konveksni oblici s kolorističkim efektima mramora tvore minijaturnu priču za sebe, ili maštovite dosjetke (ogledala, niše, police, ugrađeni ormari) koje poput dobrih "štoseva" izviruju iz kutaka. Iako podsjeća na skulpturalne objekte, namještaj se od njih bitno razlikuje time što je djelomično mobilan, a svaki komad odabran je s razlogom i mjerom, evocirajući kao i čitav ambijent u kojem nalazimo najljepše trenutke naše tradicije kulture stanovanja.

Iako posve drukčije namjene, dojam interijera Čakovečke banke, smješten u tipičnoj zagrebačkoj poslovno-stambenoj novogradnji ima slične odlike interpretacije prostora, čija su jednostavnost i jasnoća konstante u radovima Amire Čaušević. Reprezentativnost i "ozbiljnost" potrebne svakoj banci, ali bez ikakvih tragova hladnoće i nepotrebnog razbacivanja luksuzom, izražene su već u ulaznom pretprostoru, izvedenom poput svojevrsnog okvira za sliku u čijoj je osi vizura jezgre, u ovom slučaju dvorane koja objedinjuje glavne funkcije ovog uredskog prostora. Uz glavni smjer kretanja tu su još dva sporedna, dok je simetričnost omekšana uvođenjem nepravilnih geometrijskih formi: koso položenom linijom kuta (porte) desno od ulaza i, naročito, polukružnim ostakljenim zidom prostorije za odvojeni rad sa strankama, kakvih bismo vrlo rado vidjeli više i u bitno skuplje opremljenim, ali u pravilu loše dizajniranim interijerima mnogih banaka koje nažalost uopće ne razmišljaju o funkcionalnosti na ovakav način.

Izduženost velike dvorane ublažavaju stepenasto postavljeni stolovi za rad sa strankama, a glavni akcent je pult recepcije čija konveksna forma ponavlja osnovnu liniju zida iz ulaznog pretprostora (koja također nije takva samo zbog estetskih namjera nego vješto "skriva" u svojim uglovima sanitarne čvorove). Pult ima na sebi motiv kvadratnog rastera čije su varijacije na temu rešetke inače mali dekorativni lajtmotiv ovog interijera.

U produžetku glavne dvorane smješten je niz zasebnih uredskih prostorija, zatvarajući kontinuitet čitavog prostora. Bitan udio u njegovoj osobitosti imaju i koloristički efekti kontrasta crvene i bogate tonske skale sivih boja u različitim materijalima i teksturama, tako da nema ni jednog predvidivog prostora, detalja ili vizure, a rezultat je izuzetno dinamična sinteza komplementarnih svojstava koja se podjednako dobro upotpunjuju na razini oblika i značenja.

Zasebnu cjelinu čine interijeri nekoliko zagrebačkih caffe-barova s autorskim potpisom Amire Čaušević. Iako komunikativnost ovog tipa javnih prostora nije mjerljiva tradicionalnim kategorijama arhitekture, osmišljenost dizajna i ovdje je ne manje pouzdan kriterij vrednovanja. Stilski je najeksplicitniji od ove vrste interijera bistro "New Yorker" u Travnom, gdje je obična garaža pretvorena u slikovitu urbanu scenografiju novog sadržaja i okupljališta. U uskom i dugom prostoru gdje su mogućnosti trodimenzionalnog interveniranja vrlo male, ograničenja su pretvorena u vlastitu suprotnost, korištenjem doslovno svakog raspoloživog komadića prostora i njegovih zidova. Slikovitost se postiže raznim optičkim efektima, ili bolje rečeno, varkama, od kombinacija mondrianovskih boja (čestih u rekvizitariju izražajnih sredstava ove arhitekture), do jedinstva kontrasta geometrijskog rastera i otkaćenog grafita sa zida na temu New Yorka, čiji memento nalazimo i u *skylineu* "cimera" iznad ulaza. Međutim, strukturiranje volumena, mondrianovski kolorizam i duhovito i nepretenciozno oblikovani detalji skulpturalnih formi nisu sami sebi svrhom.

Fotografije: Nenad Fabijanić

Caffe-slastičarnicu "Lira" karakterizira sličan tip prostora, čija su ograničenja poništena slojevitim igrama stupnjevanih volumena i geometrizmom često izlomljenih oblika i konkavno-konveksnih linija te dobro odabranim i oblikovanim detaljima. U svim navedenim interijerima, kao i caffe-barovima "Zlatna kuna" i najnovijem "Sesvete" očita je težnja oblikovanju prostora nekonvencionalnim načinom, suprotnim loše smućkanim koktelima koji prevladavaju u novokomponiranoj serijskoj produkciji zagrebačkih uglavnom bezličnih kafića prepunih kiča.

Ovdje se radi bar o jednoj bitnoj razlici, a u njoj prepoznajemo komunikativnost ne isključivo arhitektonske vrste, čija autentičnost jednako dolazi do izražaja u općem dojmu cjeline kao i na mikrorazini detalja koji se pante i prepričavaju prijateljima. Ne samo kao zabavni specijalni efekti već i zato što su nedjeljivi od svojih prije svega ugodnih i u svojoj jednostavnosti lijepih ambijenata.

Summary

Jasna Galjer: "Amira Čaušević's Interiors"

The challenge of creating interiors in which people can live, lounge, work, and feel comfortable, is met by the artist without any pseudo-intellectual pretension or fashionable trendiness. The result is a happy combination of the intuitive and rational, the expressive and the functional. Regardless of whether she is designing interiors for private apartments or public premises, Amira Čaušević's oeuvre, though not large, is coherent and marked by her distinctive personal style. In its structure is the principal concern, linking the idea with its formalization. It is marked by a strong decorative quality, so often unjustly marginalized by critics.

Cafe bar "Prince", Sesvete, 1994. (autor suradnik: Nataša Škarić)